

Onderzoek harmoniseren betaaldata

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Eindrapport

15 augustus 2016

Inhoudsopgave

Management samenvatting	3
Achtergrond en aanpak rapportage	6
1. Achtergrond	7
1.1 Inleiding	7
1.2 Doel en vraagstelling	7
1.3 Scope	8
1.4 Leeswijzer	8
2. Onderzoeksaanpak	9
2.1 Deskresearch	9
2.2 Webenquête	9
2.3 Verdiepende interviews	9
2.4 Klankbordgroep	10
Bevindingen	11
3. Gebruik inkomensregelingen in praktijk	12
3.1 Overzicht gebruik inkomensregelingen	12
3.2 Ervaren problematiek	13
3.3 Samenvatting	14
4. Effecten harmoniseren betaaldata	15
4.1 Impact harmoniseren betaaldata voor burgers	15
4.2 Harmoniseren uitvoeringsorganisaties	18
4.3 Samenvatting	20
Bijlagen	21
A Overzicht inkomensregelingen	22
B Vragenlijst webenquête	27
C Interviewlijst uitvoeringsorganisaties	30
D Deelnemers klankbordgroep bijeenkomst	31
E Bronnenlijst	32

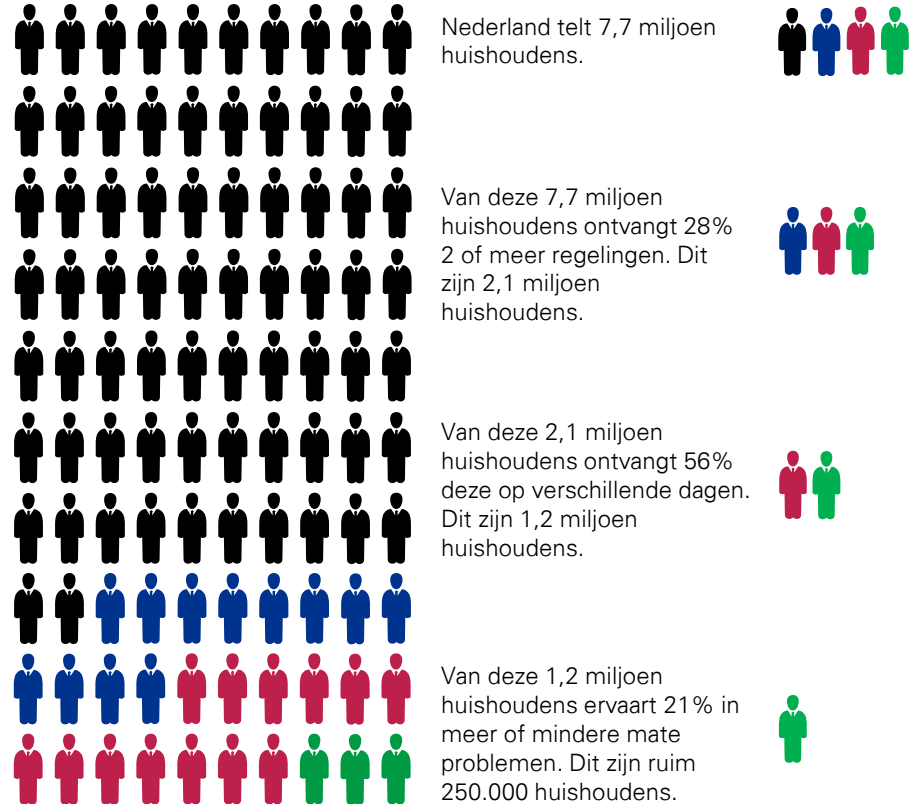
Management- samenvatting

Managementsamenvatting

Actal, het adviescollege toetsing regeldruk, heeft in 2014 onderzoek uitgevoerd naar de regeldruk rondom inkomensregelingen. Eén van de aanbevelingen aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is het harmoniseren van betaaldata. Het onderzoek van Actal heeft geen duidelijke cijfers over de omvang van het probleem voortgebracht, daarom heeft SZW KPMG gevraagd een nadere verkenning uit te voeren. Hierbij ligt de focus op het achterhalen in welke mate burgers de verschillen in betaaldata van inkomensregelingen (toeslagen en uitkeringen) als problematisch ervaren. Het onderzoek heeft zich beperkt tot regelingen die uitgevoerd worden door SVB, UWV, DUO, de Belastingdienst/Toeslagen en gemeenten. De verkenning heeft geen betrekking op lokale inkomensregelingen. Middels deskresearch, een webenquête onder burgers en verdiepende interviews met burgers en uitvoeringsorganisaties geeft dit onderzoek antwoord op de onderzoeksvragen van SZW. Dit resulteert in onderstaande conclusies en aanbevelingen voor het vervolgtraject.

Conclusie

Ruim een kwart van de Nederlandse huishoudens maakt gebruik van ten minste twee inkomensregelingen. Een analyse van de spreiding van betaaldata van alle regelingen laat zien dat ruim 55% van alle regelingen tussen de 19^e en de 24^e dag van de maand worden uitbetaald (hierbij kan de exacte betaaldatum binnen deze range per maand wijzigen). Een nadere analyse laat zien dat 77% van het totale bedrag dat wordt uitgekeerd aan alle regelingen tussen de 19^e en 24^e dag van de maand wordt uitgekeerd. Het feit dat bepaalde regelingen op verschillende dagen worden uitgekeerd leidt voor ruim 250.000 huishoudens tot problemen. De grootste problemen die burgers ervaren zijn het geen goed overzicht hebben van de financiën (120.000 huishoudens), en het niet op tijd kunnen betalen van rekeningen (175.000 huishoudens). Verder blijkt dat een wijziging in de persoonlijke situatie van burgers, waardoor regelingen en bijbehorende betaaldata waar burgers recht op hebben wijzigen, voor de meeste huishoudens niet tot additionele problemen leidt.

Bron: TNS NIPO, en CBS analyse KPMG

Managementsamenvatting

Ongeveer 2% van de Nederlandse huishoudens die van één of meer regelingen gebruik maakt vindt harmonisatie geen goed idee (105.000 van de 5,1 miljoen huishoudens). De overige 98% staat hier neutraal of positief tegenover. De verwachting van burgers is dat harmonisatie zorgt voor een eenvoudiger en beter overzicht van de financiële positie. Een mogelijk nadeel dat zowel door burgers als door uitvoeringsorganisatie is genoemd, is het risico dat huishoudens geld dat na harmonisatie in één keer binnenkomt ook in één keer uitgeven. Daarnaast bestaat de zorg dat er meer onduidelijkheid over de herkomst van de inkomsten ontstaat. Kanttekening hierbij is dat een aanzienlijk deel van de huishoudens aangeeft dat harmonisatie van betaaldata de problemen die zij ervaren, niet of slechts gedeeltelijk oplossen. Uitvoeringsorganisaties herkennen dit beeld en geven aan dat een groep burgers vaker problemen ervaart als gevolg van de complexiteit van het huidige systeem aan inkomensregelingen.

Naast de aandachtspunten die door burgers zijn benoemd, komen uit de gesprekken met vertegenwoordigers van uitvoeringsorganisaties aandachtspunten naar voren waarover meer duidelijkheid gewenst is:

- Impact op de bestaande organisatie en risico op piekbelasting (incl. ICT);
- Impact van harmoniseren op bestaand beleid (politiek/draagvlak);
- Impact van harmoniseren op ketenpartners (banken).

Aanbevelingen

De conclusies van dit onderzoek resulteren in de volgende aanbevelingen.

- Neem in de besluitvorming over het harmoniseren van betaaldata de positie van de ketenpartners zoals banken in ogenschouw. Op dit moment bestaat onduidelijkheid over de gevolgen die harmonisatie kan hebben op het betalingsverkeer.

- Door de klankbordgroep is aangegeven dat in de samenleving een groep burgers bestaat die moeite heeft overheidsregelingen te duiden of die moeite hebben met de digitale dienstverlening van de overheid. Onduidelijk is of deze groep onderdeel uitmaakt van de 250.000 huishoudens die problemen ervaren met het hebben van verschillende betaaldata.
- Harmoniseren van betaaldata is een oplossing die op verschillende manieren kan worden ingevuld. Bijvoorbeeld door alleen de betaaldata van de grootste regelingen te harmoniseren, of door de betaaldata van alle regelingen, behalve die op gemeentelijk niveau, te harmoniseren. De exacte invulling van de oplossing heeft gevolgen voor de verwachte impact van de maatregel. Om een betere duiding te krijgen van de impact van het harmoniseren bevelen wij aan om op korte termijn de maatregel nader te concretiseren. Dit kan door een aantal varianten uit te werken.
- Indien wordt besloten tot harmonisatie van betaaldata, moet de impact op de uitvoeringsorganisaties middels een uitvoeringstoets vastgelegd worden (onder andere op processen, systemen en werkdruk). Meer concreet betreft het hier bijvoorbeeld het risico op piekbelasting (incl. ICT).

Achtergrond en aanpak onderzoek

1. Achtergrond

1.1 Inleiding

De overheid heeft als taak om specifieke groepen burgers inkomensondersteuning te bieden. Om invulling te geven aan deze taak kent Nederland een groot aantal overheidsregelingen (bijvoorbeeld toeslagen van de Belastingdienst of uitkeringen van het UWV) die hiertoe bijdragen. Het Nederlandse systeem van inkomensafhankelijke regelingen wordt momenteel gekenmerkt door veel complexiteit, mede veroorzaakt door het aantal regelingen en betrokken organisaties¹.

Afhankelijk van de persoonlijke situatie kunnen burgers te maken hebben met veel verschillende regelingen en daarmee ook met veel verschillende uitvoerende instanties. Actal, het adviescollege toetsing regeldruk, heeft naar aanleiding van signalen over complexiteit en ondoorzichtigheid van de inkomensregelingen in juni 2014 een onderzoek laten uitvoeren naar regeldruk als gevolg van de koppeling van regelingen aan het inkomen van burgers. In dit onderzoek, dat is aangeboden aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, worden zes aanbevelingen gedaan om de regeldruk voor burgers merkbaar te verminderen. Deze aanbevelingen richten zich onder andere op het verminderen van het aantal regelingen en het terugdringen van complexiteit door het harmoniseren van verschillen in begrippen en betaaldata.

Het ministerie deelt de conclusie van Actal dat het Nederlandse systeem van inkomensregelingen momenteel gekenmerkt wordt door veel complexiteit. De aanbeveling die hieruit volgt om inkomensbegrippen en betaaldata te harmoniseren zijn in de ogen van het kabinet onvoldoende onderbouwd. Het kabinet heeft om die reden besloten – zoals in het projectplan verkenning harmonisering betaaldata staat omschreven – een

verdere verkenning uit te voeren ten aanzien van het harmoniseren van inkomensbegrippen en om daarnaast een verkenning uit te voeren of de systematiek rond betaaldata verder geharmoniseerd kan worden. Deze laatste verkenning valt uiteen in drie deelopdrachten:

- Deelopdracht 1 bevat een analyse van de regeldruk effecten, waarbij de focus ligt op de mogelijke problemen die burgers ervaren bij verschillen in betaaldata. Enkel indien uit deze eerste deelopdracht een ervaren probleem blijkt, zullen deelopdrachten 2 en 3 worden gestart.
- Deelopdracht 2 is een verkenning van de uitvoerbaarheid van harmonisatie van betaaldata.
- Deelopdracht 3 richt zich op het voorkomen van toekomstige variatie in betaaldata.

Als onderdeel van deze verkenning heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan KPMG gevraagd een onderzoek uit voeren naar de regeldruk effecten van de huidige verschillen in betaaldata (deelopdracht 1). De focus ligt hierbij op de mogelijke problemen die burgers ervaren en de omvang van deze problemen als gevolg van het hebben van verschillende betaaldata.

1.2 Doel en vraagstelling

Het doel van dit onderzoek is om te achterhalen in welke mate burgers de verschillen in betaaldata van inkomensregelingen als problematisch ervaren. Dit stelt het Topberaad (bestaande uit bestuurders van ministeries en uitvoeringsorganisaties) in staat te beoordelen of harmonisatie van betaaldata vanuit het perspectief van de burger wenselijk is en welke gevolgen een dergelijke harmonisatie met zich meebrengt.

¹ Ministerie van SZW (2015). Kabinetsreactie Actal rapport Regeldruk als gevolg van koppeling van regelingen aan inkomen van de burger.

1. Achtergrond

KPMG hanteert voor dit onderzoek twee centrale vragen en een aantal deelvragen. In onderstaande tabel zijn deze weergegeven.

Tabel 1. Overzicht centrale vragen en deelvragen onderzoek.

Hoofdvragen	Deelvragen
Zijn de verschillende betaaldata van uitkeringen en regelingen een probleem, zo ja, hoe omvangrijk is dit probleem?	1. Hoeveel onduidelijkheid bestaat er bij burgers over de timing van uitbetaling (incl. betaling vooraf of achteraf)?
	2. Wanneer de situatie van een burger met recht op inkomensregelingen wijzigt, is onduidelijkheid rond betaaldata dan een extra groot probleem?
Wat zijn de te verwachten effecten van een eventuele harmonisering bij de Belastingdienst, UWW, SVB en DUO ten aanzien van de regeling zelf (betreft dus niet de uitvoerbaarheid)?	3. Wanneer kwartaal- en jaarregelingen worden omgezet naar maandregelingen, in hoeverre maakt dit het dan gemakkelijker voor uitvoeringsorganisaties om snel mutaties te verwerken?
	4. Zijn er nog andere effecten te verwachten (dan inperking van de gelddruk) wanneer de betaaldata zo veel mogelijk worden geharmoniseerd?
	5. Zijn er nadelen te verwachten van een harmonisering van betaaldata? <ol style="list-style-type: none"> In welke mate kan een benodigd overgangsproces onduidelijkheid veroorzaken? Zijn er inkomenseffecten of kaseffecten te verwachten voor de burger? Zijn er gedragseffecten van burgers te verwachten bij een harmonisering van betaaldata? Worden er andere nadelen van een dergelijke harmonisatie voor de burger voorzien?

1.3 Scope

- Dit onderzoek richt zich op de door burgers ervaren regeldruk als gevolg van verschillen in betaaldata. Hierbij staat de beleving van burgers centraal.
- De verkenning gaat uitsluitend over betaaldata en betalingstermijnen, inclusief het onderscheid tussen betaling vooraf dan wel achteraf, en betaaldata van nabetalings, maar exclusief spoedbetalingen.
- Harmonisering van de uitbetaaldatum bij de voorlopige belastingteruggaven wordt niet overwogen en is daarom niet meegenomen in de verkenning.
- De verkenning beperkt zich tot regelingen die *uitgevoerd* worden door SVB, UWW, DUO, de Belastingdienst/Toeslagen en gemeenten.
- De verkenning heeft geen betrekking op *lokale inkomensregelingen*, dat wil zeggen regelingen die niet op nationaal niveau in wet- en regelgeving zijn vastgesteld. Ook de hoogte van uitkeringen, en het aantal regelingen, en het aantal uitvoerders zijn geen onderdeel van de verkenning.
- Tijdens het onderzoek heeft afstemming plaatsgevonden met een klankbordgroep. Met deze klankbordgroep zijn de (concept) inzichten vanuit het onderzoek besproken en gevalideerd.
- De informatie-uitwisseling tussen uitvoeringsorganen en communicatie naar burgers is alleen meegenomen in het onderzoek voor zover het de betaaldata en betalingstermijnen betreft.
- Er is geen accountantsverklaring afgegeven op de in de rapportage opgenomen data.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de gevolgde aanpak van het onderzoek. Hierna volgt in hoofdstuk 3 een overzicht van de verschillende inkomensregelingen en betaaldata, en de door burgers ervaren problemen. In hoofdstuk 4 worden de gevolgen van harmonisatie van betaaldata voor burgers en uitvoeringsorganisaties belicht. Tot slot, geeft hoofdstuk 5 een overzicht van de belangrijkste conclusies en aandachtspunten voor het vervolg.

2. Onderzoeksaanpak

Dit onderzoek heeft zich gericht op het in kaart brengen van problemen die burgers ervaren wanneer zij te maken hebben met verschillende betaaldata bij inkomensregelingen. Tevens heeft er een doorkijk plaatsgevonden naar wat de gevolgen zijn van het harmoniseren van deze betaaldata voor burgers en betrokken uitvoeringsorganisaties. Deze inzichten zijn verkregen middels deskresearch, uitvoeren van een webenquête, verdiepende interviews en afstemming met een klankbordgroep.

2.1 Deskresearch

Deskresearch heeft het startpunt gevormd voor dit onderzoek. In de deskresearch zijn de volgende documenten bestudeerd (zie bijlage E):

- Recent uitgevoerde onderzoeken (o.a. Actal);
- CBS monitoren naar het gebruik van inkomensregelingen in Nederland;
- Beschrijvingen inkomensregelingen websites uitvoeringsorganisaties.

De inzichten vanuit het deskresearch hebben als kader gefungeerd voor de hypotheses over de door burgers mogelijk ervaren problemen en over de mogelijke effecten van harmonisatie, en vormen daarmee de basis voor de webenquête. Daarnaast heeft het als kader gefungeerd voor de verdiepende interviews met burgers en uitvoeringsorganisaties. Door de bestaande kennis en ervaringen als uitgangspunt te nemen was het mogelijk om in deze interviews gericht de verdieping te zoeken.

2.2 Webenquête

Het onderzoek moet het Topberaad in staatstellen te beoordelen of harmonisatie van betaaldata vanuit het perspectief van de burger wenselijk. Een onderzoek vanuit het perspectief van de burger kan niet zonder de input van deze zelfde burgers.

Via een webenquête (zie bijlage B voor de vragenlijst) hebben we een representatief beeld gekregen van de problemen die burgers ervaren bij de verschillende betaaldata. Daarnaast heeft de webenquête inzicht gegeven in:

- De mate waarin burgers onduidelijkheid ervaren rondom de betaaldata;
- Welke voordelen burgers verwachten van het harmoniseren van betaaldata;
- Welke nadelen/problemen burgers verwachten na het harmoniseren van betaaldata.

Door de webenquête te houden onder een steekproef uit de Nederlandse samenleving, hebben we tevens, in aanvulling op de bestaande onderzoeken van het CBS, een actueel inzicht gekregen in de omvang van het gebruik van inkomensregelingen en de omvang van mogelijke problemen voor burgers in Nederland. De vragen van de webenquête, hoewel ingevuld door individuele burgers, gaan over de situatie van Nederlandse huishoudens. De opgehaalde data en de gepresenteerde resultaten in hoofdstuk 3, bijvoorbeeld ten aanzien van ervaren problematiek, hebben daarmee ook betrekking op deze huishoudens.

De webenquête is uitgevoerd door TNS NIPO en is uitgezet onder leden van de TNS NIPO database. De vragenlijst is uiteindelijk ingevuld door 1.234 burgers.

2.3 Verdiepende interviews

Het beeld dat op basis van het deskresearch en de webenquête is ontstaan ten aanzien van mogelijke problemen en te verwachten effecten vormden de startpositie voor de verdiepende interviews met burgers en uitvoeringsorganisaties.

2. Onderzoeksaanpak

Op basis van de deskresearch en de webenquête zijn 25 interviews afgenomen bij burgers. Dit betreft een representatieve afvaardiging van burgers die in de vragenlijst hebben aangegeven beschikbaar te zijn voor een telefonisch interview. Deze gesprekken hadden tot doel om meer informatie te krijgen over de mogelijke problemen die burgers ervaren en welke effecten zij verwachten van het harmoniseren van betaaldata. Tevens zijn deze interviews gebruikt om de resultaten van de webenquête te valideren en aan te scherpen. De inzichten uit deze gesprekken zijn geanonimiseerd verwerkt in dit rapport.

Tevens is met vier uitvoeringsorganisaties (belastingdienst, UWV, SVB, DUO), branchevereniging Divosa en de gemeente Den Bosch gesproken. In deze gesprekken is ingegaan op de ervaringen en zienswijze met betrekking tot de mogelijkheden om de betaaldata te harmoniseren. De nadruk in deze gesprekken lag op het in kaart brengen van mogelijke effecten van harmonisatie. Dit betreft effecten voor zowel de burgers als voor de betrokken uitvoeringsorganisatie zelf. Ook is in deze gesprekken gereflecteerd op de eerste inzichten ten aanzien van de door burgers ervaren problematiek en de verwachte effecten, op basis van de resultaten van de webenquête en waar mogelijk die van de interviews met burgers.

2.4 Klankbordgroep

De inzichten uit de deskresearch, de webenquête en de input uit de interviews zijn getoetst met de klankbordgroep. Dit hebben we gedaan aan de hand van een conceptrapportage. Tijdens de bijeenkomst met de klankbordgroep hebben we de door burgers ervaren problemen en de oorsprong hiervan geïdentificeerd en daarnaast met name de mogelijkheden bekeken om de geïdentificeerde problemen voor burgers weg te nemen door de betaaldata van inkomensregelingen te harmoniseren. Tot slot zijn de bijkomende effecten die het harmoniseren van de betaaldata kan hebben gevalideerd.

Bevindingen

3. Gebruik van inkomensregelingen in praktijk

Het eerste deel van de centrale onderzoeksvraag richt zich op de mate waarin verschillen in betaalddata van uitkeringen en regelingen een probleem vormen en, zo ja, hoe omvangrijk dit probleem is. Dit hoofdstuk gaat in op het gebruik van inkomensregelingen en de ervaren problematiek.

3.1 Overzicht gebruik inkomensregelingen

Nederland kent bijna 50 regelingen die burgers van inkomensondersteuning voorzien². Kenmerkend voor deze regelingen is dat zowel de toekenning als de omvang van de tegemoetkoming in veel gevallen afhankelijk is van de hoogte van het inkomen van de aanvrager. Binnen deze regelingen is onderscheid te maken naar inkomens vervangende regelingen en regelingen die inkomens aanvullen (inkomenssuppletie). Bekende inkomens vervangende regelingen zijn bijvoorbeeld de Algemene Ouderdomswet (Aow), de WW-uitkering en de bijstand. Bekende regelingen die inkomens aanvullen zijn bijvoorbeeld de zorg- en huurtoeslag. Inkomensregelingen worden uitgevoerd door verscheidene uitvoeringsorganisaties. Dit zijn de Belastingdienst, de Sociale Verzekeringsbank (SVB), het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Daarnaast worden een aantal regelingen, waaronder de (bijzondere) bijstand, uitgevoerd door de verschillende gemeenten. De afgelopen jaren hebben er veel wijzigingen opgetreden in het stelsel van inkomensregelingen. Zo is de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) per 1 januari 2015 vervangen door de Wlz. Daarnaast is per 2014 de Wtcg en de Compensatie eigen risico (Cer) afgeschaft en kunnen burgers in plaats daarvan ondersteuning ontvangen via de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

De meeste inkomensregelingen keren maandelijks uit aan burgers, een aantal keren per vier weken, per kwartaal, jaarlijks of éénmalig uit. Tevens zijn er regelingen die niet direct aan burgers uitkeren en daarmee niet tot een direct betaalmoment voor burgers leiden. Gelet op de vraagstelling van dit onderzoek is deze laatste groep regelingen niet meegenomen. Dit betreft

² Ministerie van SZW (2015). Kabinetsreactie Actal rapport Regeldruk als gevolg van koppeling van regelingen aan inkomen van de burger.

bijvoorbeeld de Wmo en de AWBZ. Ten aanzien van de betaalfrequentie en de verschillende betaalddata van regelingen, blijken er met name verschillen te bestaan tussen de verschillende uitvoeringsorganisaties en zijn de betalingsdata van regelingen binnen één uitvoeringsorganisatie in hoge mate geharmoniseerd. Een analyse van de spreiding van betaalddata van alle regelingen laat verder zien dat ruim 55% van de regelingen tussen de 19e en de 24e dag van de maand worden uitbetaald. Daarbij wordt 77% van het totale bedrag dat wordt uitgekeerd aan de verschillende regelingen, uitgekeerd tussen de 19^e en 24^e van de maand³. In bijlage A is een volledig overzicht van de in dit onderzoek meegenomen regelingen weergegeven (inclusief de betaalddata, de bijbehorende uitvoeringsorganisaties en uitkeringsfrequenties).

Uit de resultaten van de webenquête en interviews blijkt dat 67% van de in totaal 7,6 miljoen Nederlandse huishoudens⁴ gebruik maakt van één of meer inkomensregelingen, dit zijn 5,1 miljoen huishoudens. De overige 33%, ruim 2,5 miljoen huishoudens, maakt van geen enkele regeling gebruik (zie onderstaande tabel voor een volledig overzicht). In totaal ontvangt 28% van de Nederlandse huishoudens inkomsten uit twee of meer regelingen, dit komt neer op ongeveer 2,1 miljoen huishoudens.

Tabel 2. Gebruik inkomensregelingen Nederlandse huishoudens in 2016.

Aantal regelingen	Huishoudens (%)	Huishoudens (absoluut)
Geen	33%*	2,5 miljoen
1 of meer	67%	5,1 miljoen
2 of meer	28%	2,1 miljoen
3 of meer	12%	920.000
4 of meer	3%	230.000

* Op basis van regelingen die in dit onderzoek zijn meegenomen Bron: TNS NIPO, analyse KPMG

³ Op basis van inkomensregelingen die in dit onderzoek zijn meegenomen, exclusief de Wamil, tegemoetkoming voor lerarenopleiding, tegemoetkoming deeltijders voortgezet onderwijs en de individuele inkomensvoetingsregeling.

⁴ CBS (2015). Huishoudens; samenstelling, grootte, regio, 1 januari. 30 november 2015.

3. Gebruik van inkomensregelingen in praktijk

De resultaten uit dit onderzoek geven tevens inzicht in de mate waarin huishoudens van verschillende regelingen gebruik maken. Zo laat een nadere analyse zien dat 40% van de Nederlandse huishoudens zorgtoeslag ontvangt. Een relatief grote groep Nederlandse huishoudens van 18% ontvangt een AOW-uitkering en 14% ontvangt huurtoeslag.

3.2 Ervaren problematiek

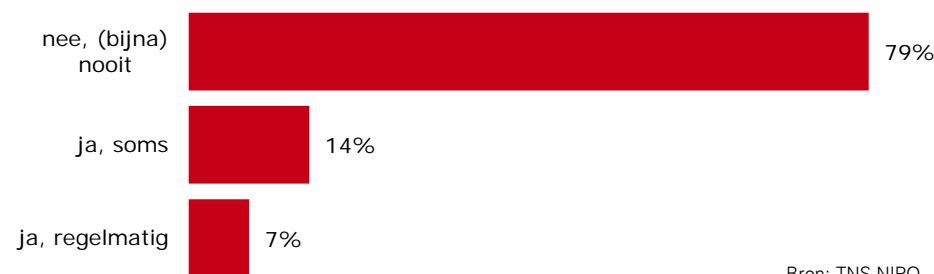
Verschillende betaaldata zorgt bij 250.000 huishoudens voor problemen

Om de problematiek als gevolg van het hebben van verschillende betaaldata in kaart te brengen is het van belang inzicht te hebben in het aantal huishoudens dat van meerdere regelingen gebruik maakt. Van de 2,1 miljoen huishoudens die van twee of meer regelingen gebruik maken, ontvangt 56% deze op verschillende dagen (ongeveer 1,2 miljoen huishoudens), 34% ontvangt deze doorgaans op dezelfde dag en 10% weet het niet.

Uit de verdiepende interviews met burgers blijkt dat voor twee van de 25 burgers op voorhand niet duidelijk is wanneer de betaaldata zijn. De andere geïnterviewde burgers geven aan dat de betaaldata bekend zijn, omdat ze deze kunnen vinden op de website waar vaak een jaaroverzicht staat van de betaaldata. In het verlengde hiervan blijkt dat voor ongeveer één op de drie geïnterviewde burgers niet duidelijk is of de inkomensregelingen vooraf of achteraf uitkeren. Dit speelt vooral bij mensen die bijvoorbeeld toeslagen (vooraf) en een uitkering (achteraf) ontvangen. Anderen geven aan niet altijd stil te staan bij de vraag of de inkomensregelingen vooraf of achteraf betalen.

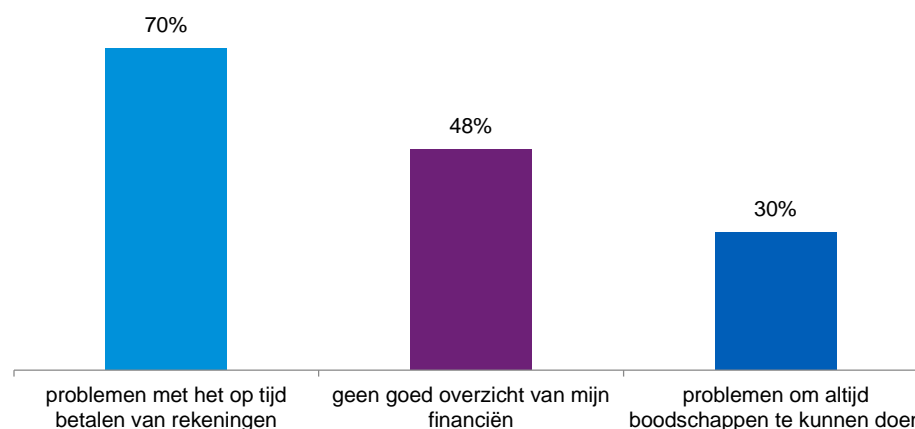
Van de 1,2 miljoen huishoudens die van meerdere regelingen gebruik maakt en deze op verschillende dagen ontvangt ervaart 21% hierdoor soms of regelmatig problemen (zie figuur 1). Voorgaande betekent dat 3,3% van alle huishoudens in Nederland, oftewel ongeveer 250.000 huishoudens, problemen ervaren als gevolg van het hebben van verschillende betaaldata.

Figuur 1. Respons op de vraag of iemand problemen ervaart omdat toeslagen en uitkeringen op verschillende dagen worden ontvangen.

Bron: TNS NIPO

Figuur 2. Respons op de vraag welke problemen iemand ervaart omdat toeslagen en uitkeringen op verschillende dagen worden ontvangen. (meerdere antwoorden mogelijk).

Bron: TNS NIPO

3. Gebruik van inkomensregelingen in praktijk

De problemen, die deze groep huishoudens ervaren, verschillen. Een groot deel van de huishoudens (70%, ruim 175.000 huishoudens) die problemen ervaart, geeft aan problemen te hebben met het op tijd betalen van rekeningen. Burgers die dit probleem ervaren geven aan dat ze bijvoorbeeld de huur moeten betalen, maar hun saldo niet toereikend is en ze pas een paar dagen later inkomsten ontvangen. Een variant hierop is het niet altijd boodschappen kunnen doen, wat voor ongeveer 75.000 huishoudens (30%) een probleem vormt. Geen goed overzicht hebben van de financiën is door 48% (120.000) van de huishoudens als probleem genoemd. Bij het beantwoorden van deze vraag zijn door burgers uiteenlopende opmerkingen gemaakt bijvoorbeeld "heeft het gevoel continu rood te staan".

65% huishoudens ervaart geen problemen met betaaldata naar aanleiding wijziging in persoonlijke situatie

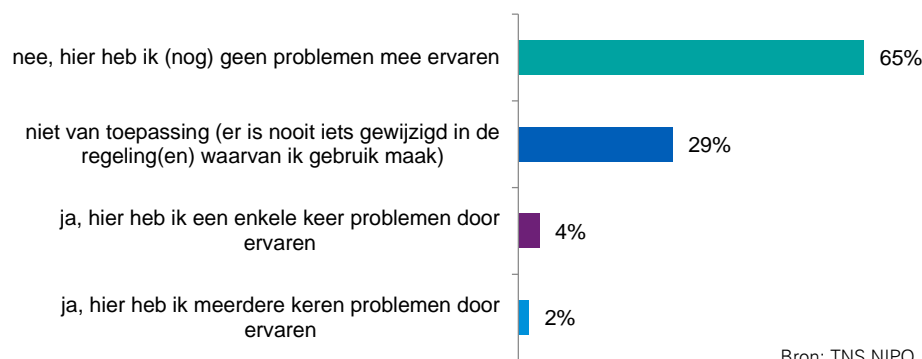
Onderstaande alinea heeft betrekking op de groep van 5,1 miljoen huishoudens die van één of meerdere inkomensregelingen gebruik maken. Op het moment dat wijzigingen optreden in de persoonlijke situatie van burgers, dan kan dit voor problemen zorgen. Het grootste deel van de huishoudens (65%) ervaart geen problemen als gevolg van wijzigingen in de persoonlijke situatie of heeft hier geen ervaring mee (29%). Bij 6% (ongeveer 310.000) van de huishoudens hebben wijzigingen in de persoonlijke situatie voor problemen gezorgd. Uit de interviews blijkt dat wijzigingen in de persoonlijke situatie ertoe leiden dat onduidelijkheid ontstaat over de rechtmatigheid van de aanvraag, waardoor huishoudens de inkomsten later ontvangen. Burgers geven hierbij aan dat, door de complexiteit van de aanvraagprocedure, het relatief lang duurt voordat de eerste betaling plaatsvindt. Burgers ervaren dus meestal geen probleem vanwege wijziging van de betaaldata (bijvoorbeeld van 10^e naar 15^e in de maand), maar ervaren problemen als gevolg van de complexiteit van de

regeling. Burgers ervaren hierbij dezelfde problemen als wanneer ze regelingen op verschillende dagen ontvangen.

3.3 Samenvatting

Samengevat kan worden gesteld dat van de bijna 50 inkomensregelingen die Nederland kent, de zorgtoeslag, AOW-uitkering en huurtoeslag, het meest worden gebruikt. Ruim een kwart van de Nederlandse huishoudens maakt van ten minste twee van alle regelingen gebruik. Het feit dat bepaalde regelingen op verschillende dagen worden uitgekeerd leidt voor ruim 250.000 huishoudens tot problemen, waarbij het geen goed overzicht hebben van financiën en het niet op tijd kunnen betalen van rekeningen als grootste problemen naar voren komen. Verder blijkt dat een wijziging in de persoonlijke situatie van burgers, waardoor regelingen en bijbehorende betaaldata waar burgers recht op hebben wijzigen, voor de meeste huishoudens niet tot additionele problemen leidt.

Figuur 3. Respons op de vraag of problemen worden ervaren met betaaldata omdat deze wijzigen nadat van andere regeling gebruik wordt gemaakt.

Bron: TNS NIPO

4. Effecten harmoniseren betaaldata

In hoofdstuk één van deze rapportage is te lezen dat het tweede deel van de centrale onderzoeksvraag zich richt op de te verwachten effecten van een eventuele harmonisering. Deze effecten hebben enerzijds betrekking op burgers en anderzijds op uitvoeringsorganisaties.

4.1 Impact harmoniseren betaaldata voor burgers

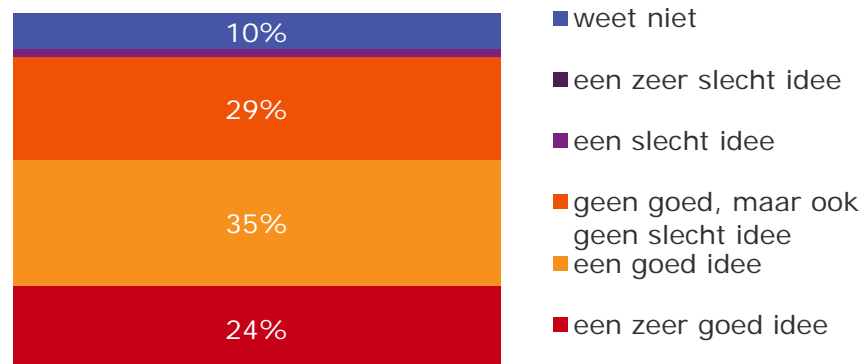
In de webenquête en in de interviews met burgers is gevraagd naar het beeld dat burgers hebben bij het harmoniseren van betaaldata. Van burgers waarvan het huishouden één of meer regelingen ontvangt (ongeveer 5,1 miljoen huishoudens) geeft 59% (3,0 miljoen huishoudens) aan het in meer of mindere mate een goed idee te vinden dat toeslagen en uitkeringen allemaal op dezelfde dag worden uitbetaald. Een veel kleinere groep van 2% (ongeveer 105.000 huishoudens) geeft aan het een slecht tot zeer slecht idee te vinden. Tot slot, vindt 29% van de burgers waarvan het huishouden één of meer regelingen ontvangt harmoniseren geen goed, maar ook geen slecht idee. De overige 10% weet het niet. Wanneer in een nadere analyse alleen wordt gekeken naar de groep huishoudens die problemen ervaart met verschillende betaaldata, dan geeft 93% aan harmonisatie een goed idee te vinden, de overige 7% is neutraal of weet het niet.

Overzicht en duidelijkheid financiën belangrijke voordelen van harmoniseren

Van de 3,0 miljoen huishoudens die het een (zeer) goed idee vinden dat toeslagen en uitkeringen allemaal op dezelfde dag worden uitbetaald, geeft 33% aan dat dit zo is omdat het overzichtelijk is, geeft 28% aan dat het vastigheid biedt en 26% geeft aan dat men dan weet waar hij of zijn aan toe is. Zie figuur 5 voor een volledig overzicht van de genoemde voordelen.

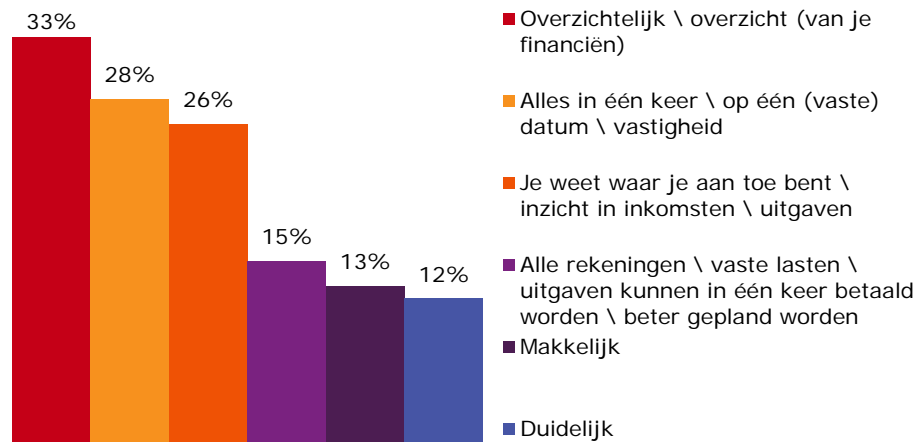
Uit gesprekken met burgers komt naar voren dat deze voordelen direct zijn te relateren aan de inspanning die het vergt om de financiële administratie op orde te krijgen. De verwachting is dat het harmoniseren van de betaaldata zorgt voor het in één keer ontvangen van de inkomsten voor de gehele maand. Dit stelt huishoudens in staat om in één keer de betalingen voor de komende maand te voldoen, zodat direct duidelijk is hoeveel

Figuur 4. Respons op de vraag in hoeverre men het harmoniseren van betaaldata een goed of slecht idee vindt

Bron: TNS NIPO

Figuur 5. Respons op de vraag waarom men het harmoniseren van betaaldata een goed idee vindt (open vraag)

Bron: TNS NIPO

4. Effecten harmoniseren betaaldata

(huishoud)geld voor de rest van de maand resteert. Doordat burgers weten waar ze aan toe zijn verwachten ze dat het eenvoudiger wordt om hun financiële administratie bij te houden. Ten aanzien van de huidige situatie geeft 55% van de burgers aan één uur of meer per maand hiermee kwijt te zijn, 25% is hier een half uur per maand mee bezig en de overige 20% besteedt 15 tot 20 minuten per maand hieraan. Huishoudens die een half uur of meer per maand besteden (80% van de 2,1 miljoen huishoudens die van meer dan één regeling gebruik maakt, oftewel 1,7 miljoen huishoudens) aan de financiële administratie verwachten hier na harmonisatie 15 tot 30 minuten per maand korter mee bezig te zijn.

Harmoniseren lost door burgers ervaren problemen niet volledig op

Een belangrijk verwacht voordeel van het harmoniseren van de betaaldata is dat dit de problemen die huishoudens ervaren op kan lossen. Dit onderzoek laat zien dat:

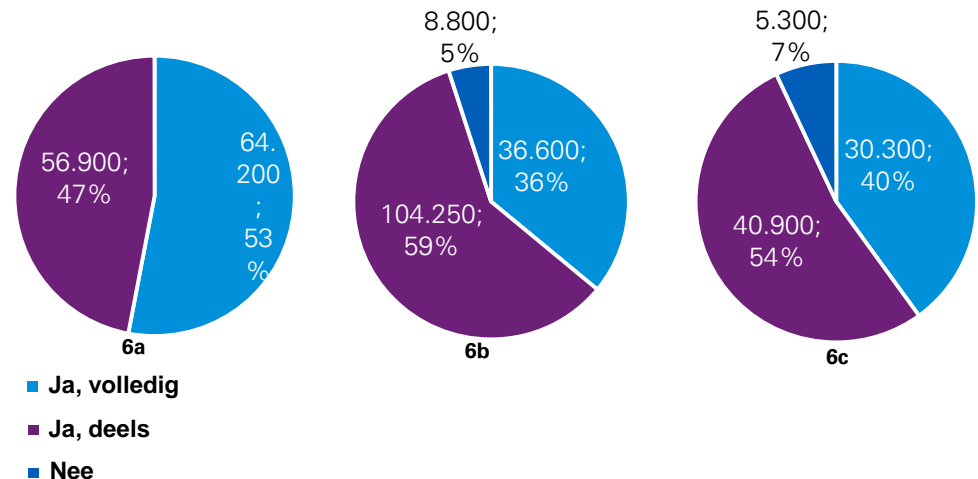
- Van de 120.000 huishoudens die problemen ervaren met het hebben van een goed overzicht van de financiën, 53% aangeeft dat harmoniseren hun problemen volledig oplossen. De overige 47% verwacht dat hun probleem hiermee gedeeltelijk wordt opgelost, dit zijn ongeveer 55.000 huishoudens.
- Van de 175.000 huishoudens die problemen ervaren met het op tijd betalen van rekeningen, 36% aangeeft dat harmoniseren van betaaldata dit probleem volledig oplost. Bij respectievelijk 59% en 5% van de huishoudens (samen 115.000 huishoudens) levert harmoniseren van betaaldata slechts gedeeltelijk of geen oplossing voor dit probleem.
- Van de 75.000 huishoudens die problemen hebben om altijd boodschappen te kunnen doen, 40% aangeeft dat harmoniseren van betaaldata dit probleem volledig oplost. Bij respectievelijk 54% en 7% van de huishoudens (samen 45.000 huishoudens) levert harmoniseren van betaaldata slechts gedeeltelijk of geen oplossing voor dit probleem.

Huishoudens waar het harmoniseren van betaaldata de problemen niet (volledig) oplost ervaren mogelijk aanvullende problemen. In de verdiepende interviews is door een enkeling aangegeven dat het überhaupt financieel balanceren is, dat moeite wordt ervaren met administreren en dat de veelheid en complexiteit van regelingen een goed overzicht van de financiële situatie belemmert.

Figuur 6a. Respons op de vraag of harmoniseren een oplossing biedt voor het aangegeven probleem, geen goed overzicht te hebben van financiën (n=120.000)

Figuur 6b. Respons op de vraag of harmoniseren een oplossing biedt voor het aangegeven probleem, moeite te hebben met het op tijd betalen van rekeningen (n=175.000)

Figuur 6c. Respons op de vraag of harmoniseren een oplossing biedt voor het aangegeven probleem, niet altijd boodschappen te kunnen doen (n=75.000)

Bron: TNS NIPO

4. Effecten harmoniseren betaaldata

Risico dat mensen geld sneller uitgeven na harmonisatie

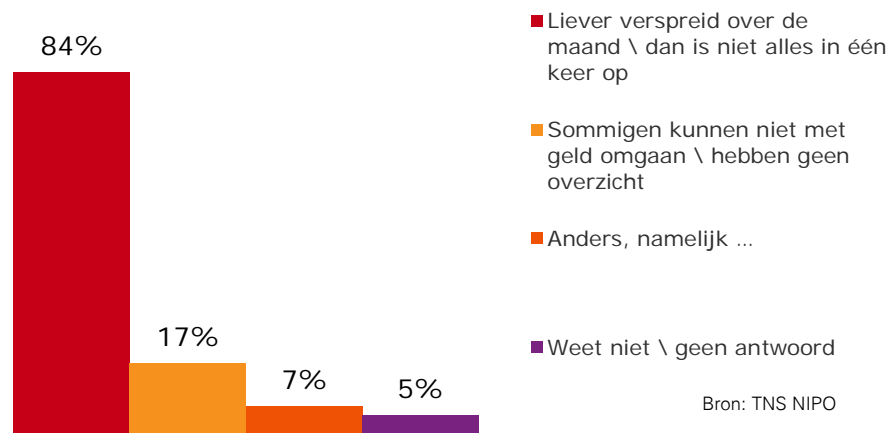
De groep mensen die aangeeft het in meer of mindere mate een slecht idee te vinden om inkomensregelingen te harmoniseren komt overeen met ongeveer 105.000 huishoudens. Uit deze groep geeft het overgrote deel, 84%, als reden aan dat ze de toeslagen en uitkeringen liever gespreid over de maand krijgen uitbetaald. 17% geeft aan dat ze harmoniseren een slecht idee vinden omdat sommige mensen niet met geld om kunnen gaan. De achterliggende gedachte hierbij is dat wanneer iemand alle uitkeringen en toeslagen waar hij of zij recht op heeft in één keer ontvangt, al dit geld ook in één keer kan worden uitgegeven. Daarbij ontstaat het risico dat iemand financieel in moeilijkheden raakt.

Burgers waarvan het huishouden één of meer regelingen ontvangt (ongeveer 5,1 miljoen huishoudens) is tevens gevraagd in welke mate zij nadelen verwachten van het harmoniseren. Het grootste deel verwacht waarschijnlijk tot zeker geen nadelen (79%, ongeveer 4,1 miljoen huishoudens). Daarentegen verwacht 5% (ongeveer 255.000 huishoudens) waarschijnlijk of zeker nadelen. Bijna de helft (47%) van de groep die nadelen verwacht geeft, net als hiervoor, aan dat geld te snel wordt uitgegeven. Overigens geeft een groot deel van de burgers in de interviews hierover aan zich voor te kunnen stellen dat bij anderen dit risico speelt, maar niet bij henzelf. Hierbij is in vrijwel alle gesprekken ook verwezen naar de financiële discipline die hiervoor nodig is.

Harmonisatie zorgt voor meer onduidelijkheid over herkomst inkomsten

De overige nadelen die zijn genoemd hangen allemaal samen met het gegeven dat als gevolg van harmonisatie het voeren van een financiële administratie lastiger wordt (onduidelijk waar welk geld vandaan komt) en dat bij harmoniseren geen rekening wordt gehouden met de betaaldata van de vaste lasten. In gesprekken geven burgers aan dat zij nu bijvoorbeeld betaal- en inkomstendata op elkaar hebben afgestemd. Een verschuiving in

Figuur 7 . Respons op de vraag waarom men het harmoniseren van betaaldata een slecht idee vindt.

Figuur 8. Respons op de vraag welke nadelen men verwacht van het harmoniseren van betaaldata.

4. Effecten harmoniseren betaalddata

de inkomsten van burgers kan ertoe leiden dat ze niet meer in staat zijn om aan hun betalingsverplichtingen te voldoen. Dit kaseffect wordt versterkt op het moment dat naast verschuiven in betaalddata een aanpassing plaatsvindt in het vooraf/achteraf betalen van een regeling.

Uitvoeringsorganisaties onderkennen vanuit hun ervaring nog een aantal andere potentiële nadelen. Zo kan het harmoniseren van betaalddata voor bepaalde burgers meer in plaats van minder onduidelijkheid tot gevolg hebben. Wellicht dat burgers als gevolg van het op één moment uitkeren van regelingen een informatie overvloed ervaren waardoor het bijvoorbeeld niet helder is welke regelingen voor- en welke regelingen achteraf zijn uitgekeerd.

Een ander potentieel nadeel van het harmoniseren van betaalddata dat wordt genoemd heeft betrekking op kwartaal en jaarregelingen. Van deze regelingen, bijvoorbeeld de kinderbijslag, wordt gesteld dat de inkomsten hiervan door burgers worden ervaren als extra inkomsten bovenop en anders dan het reguliere inkomen omdat deze niet elke maand worden ontvangen. Het eventueel maandelijks uitbetalen van de kinderbijslag kan ertoe leiden dat de kinderbijslag meer als 'reguliere inkomsten' wordt gezien.

4.2 Harmoniseren uitvoeringsorganisaties

Het harmoniseren van betaalddata heeft naast een effect op burgers ook effect op uitvoeringsorganisaties. In deze fase van het onderzoek bestaat er nog veel onduidelijkheid over de vraag hoe het harmoniseren van de betaalddata er precies uit zal zien. Dit maakt het lastig om goed inzicht te krijgen in de gevolgen voor de uitvoeringsorganisaties. In de gesprekken met uitvoeringsorganisaties is stil gestaan bij mogelijke aandachtspunten die van belang zijn om in ogenschouw te nemen bij de afweging om betaalddata te harmoniseren. Dit betreft een eerste doorkijk en heeft niet tot doel gehad gelijk een volledig overzicht te schetsen van alle aandachtspunten.

We onderscheiden hierbij aandachtspunten die bij (bijna) iedere beleidswijziging van belang zijn en aandachtspunten die specifiek gelden bij het harmoniseren van betaalddata.

Wijzigingen in betaalddata vraagt om uitvoeringstoets en heeft organisatorisch gevolgen

- Voor een gedegen inzicht in de effecten per uitvoeringsorganisatie is een uitvoeringstoets per organisatie vereist.
- Onrust die een eventuele wijziging met zich mee kan brengen onder burgers. Dit resulteert tijdens de overgangperiode in extra vragen en daarmee in een extra belasting van de communicatiekanalen van de organisaties. Om dit effect zoveel mogelijk te minimaliseren en om burgers goed te informeren is een eenmalige informatiecampagne nodig.
- De verwachting is dat harmoniseren van betaalddata gevolgen heeft voor bestaande ICT-systemen. De exacte consequenties voor de IT-omgeving verdienen specifieke aandacht bij de afweging om te harmoniseren.
- De verwachte impact op de primaire processen verschilt per organisatie. Door de Belastingdienst is aangegeven dat, vanwege de omvang van de organisatie en het aantal regelingen binnen de Belastingdienst, de organisatorische aanpassingen die samenhangen met harmonisatie van dien aard zijn dat dit voor problemen zorgt.
- Harmonisatie van betaalddata en synchroniseren van vooraf/achteraf uitbetaling vergt aanpassing van wet- en regelgeving, waarvoor politiek draagvlak nodig is.

4. Effecten harmoniseren betaaldata

Harmoniseren heeft mogelijk effect op Rijksbegroting en piekbelasting uitvoeringsorganisaties

- Regelingen vooraf uitkeren die voorheen achteraf werden uitgekeerd zorgt éénmalig voor dubbele kosten.
- Belastingdienst en UWV geven aan dat recent afspraken zijn gemaakt over de betaaldata. Zo is het UWV als gevolg van de invoering van de Wet werk en zekerheid (WWZ) reeds bezig om de betaaldata voor de gebruikers van de 'oude ww-regeling' om te zetten van een vier wekelijkse betaling naar een maandbetaling.
- Harmoniseren van betaaldata kan tot gevolg kan hebben dat de werkdruk op één moment in de maand sterk kan toenemen (bijvoorbeeld helpdesk). Dit zorgt mogelijk voor een piekbelasting in de werkzaamheden.
- Bij clustering van werkzaamheden op één moment in de tijd wordt het moeilijker voor uitvoeringsorganisaties om een procesverstoring op te vangen omdat er ineens veel capaciteit kan worden gevraagd op één moment.
- De maandelijkse mutatie ruimte voor uitvoeringsorganisaties neemt af wanneer wordt besloten inkomensregelingen eerder uit te betalen en andersom. Met name bij de WWZ en bijstand speelt dit een rol, omdat hierbij maandelijks de rechtmatigheid van de uitkering moet worden vastgesteld.
- Harmoniseren van de betaaldata van inkomensregelingen kan gevolgen hebben op de rijksbegroting. Zo kan het harmoniseren een negatief effect hebben op deze rijksbegroting, wanneer er wordt besloten regelingen eerder in de maand uit te betalen in verband met het mislopen van rente-inkomsten.
- Bij het harmoniseren van betaaldata moeten de gevolgen voor ketenpartners in ogenschouw worden genomen. Zo zal het aantal betaalopdrachten dat een bank moet verwerken op één dag sterk toenemen als gevolg van harmonisatie van betaaldata. Onduidelijk is of de systemen en processen van de betreffende bank(en) deze grote hoeveelheid betaalopdrachten zonder problemen kan verwerken.
- Het cumulatieve risico dat ontstaat wanneer alle regelingen op hetzelfde moment worden uitgekeerd neemt toe. Een storing bij een bank treft na harmonisering immers meer of zelfs alle regelingen waardoor een burger die afhankelijk is van meerdere regelingen, geen van deze regelingen ontvangt en als gevolg hiervan geen inkomsten heeft.
- Uit de interviews met uitvoeringsorganisaties blijkt dat er een groep burgers lijkt te bestaan die vaker problemen ervaart bij inkomensregelingen en wijzigingen daarop. Ten aanzien van deze groep wordt dan ook opgemerkt dat harmoniseren mogelijk geen oplossing zal bieden voor de ervaren problematiek.
- Gemeenten kennen in grote mate verschillend beleid waar het de inkomensregelingen betreft. Zo wordt bijvoorbeeld de bijstand door verschillende gemeenten op verschillende momenten uitbetaald, en keren bepaalde gemeenten deze achteraf, en anderen vooraf uit. Mogelijk harmoniseren van betaaldata heeft in dat geval consequenties voor 390 gemeenten⁴.

Uitvoeringsorganisaties geven aan dat het van belang is om deze aandachtspunten mee te nemen in bij verdere besluitvorming.

⁴ CBS (2016). Aantal gemeenten in 2016 daalt naar 390.

4. Effecten harmoniseren betaaldata

4.3 Samenvatting

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de gevolgen van harmonisatie van betaaldata voor huishoudens en betrokken uitvoeringsorganisaties. Ongeveer 2% (105.000 huishoudens) van de Nederlandse huishoudens die van één of meer regeling gebruik maakt vindt harmonisatie geen goed idee. De overige 98% staat hier neutraal of positief tegenover. De verwachting is dat harmonisatie zorgt voor een eenvoudiger en beter overzicht van de financiële positie. Een mogelijk nadeel dat zowel door burgers als door uitvoeringsorganisatie is genoemd, is het risico dat huishoudens geld dat na harmonisatie in één keer binnenkomt ook in één keer uitgeven. Daarnaast bestaat de angst dat er meer onduidelijkheid over de herkomst van de inkomsten ontstaat. Kanttekening hierbij is dat een aanzienlijk deel van de huishoudens aangeeft dat harmonisatie van betaaldata de problemen die zij ervaren, niet of slechts gedeeltelijk oplossen. Uitvoeringsorganisaties herkennen dit beeld en geven aan dat een groep burgers vaker problemen ervaart als gevolg van de complexiteit van het huidige systeem aan inkomensregelingen.

Bij alle uitvoeringsorganisaties dient een uitvoeringstoets meer duidelijkheid te geven over de impact van het harmoniseren van betaaldata. Duidelijkheid over de gevolgen voor de organisatie inrichting, ICT-systemen, politiek draagvlak en mogelijke belemmeringen bij ketenpartners is van belang voor verdere besluitvorming.

BIJLAGEN

A	Overzicht inkomensregelingen
B	Vragenlijst webenquête
C	Interviewlijst uitvoeringsorganisaties
D	Deelnemers klankbordgroep
E	Bronnenlijst

Overzicht inkomensregelingen Belastingdienst

Naam Regeling	Uitbetaaldata	Betaalfrequentie	Betaling voor of achteraf
Huurtoeslag	Keert uit op de 20e tot en met de 22e van de maand (betaalschema bekend)	Maand	Voor
Zorgtoeslag (TW)	Keert uit op de 20e tot en met de 22e van de maand (betaalschema bekend)	Maand	Voor
Tegemoetkoming Specifieke Zorgkosten	De uitbetaling van de tegemoetkoming vindt apart plaats naast de teruggaaf van de belasting. Burgers ontvangen eerst een aanslag inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen. Daarna ontvangen ze de tegemoetkoming.	Jaar	Na
Kinderopvangtoeslag	Keert uit op de 20e tot en met de 22e van de maand (betaalschema bekend)	Maand	Voor
Kindgebonden Budget (KGB)	Keert uit op de 20e tot en met de 22e van de maand (betaalschema bekend)	Maand	Voor

Overzicht inkomensregelingen SVB

Naam Regeling	Uitbetaaldata	Betaalfrequentie	Betaling voor of achteraf
Aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO)	Keert uit op de 21e tot en met de 24e van de maand (betaalschema bekend)	Maand	Dezelfde maand
Algemene ouderdomswet (AOW)	Keert uit op de 21e tot en met de 24e van de maand (betaalschema bekend)	Maand	Dezelfde maand
Overbruggingsregeling AOW (OBR)	Keert uit op de 21e tot en met de 24e van de maand (betaalschema bekend)	Maand	Dezelfde maand
Regeling inkomensondersteuning AOW (RIA)	Keert uit op de 21e tot en met de 24e van de maand (betaalschema bekend)	Maand	Dezelfde maand
Remigratieregeling	Om een remigratie-uitkering en eventueel een tegemoetkoming voor een ziektekostenverzekering te krijgen moet een burger en meeverhuizende gezinsleden zich uitschrijven bij de gemeente. Als SVB bericht heeft gekregen van de gemeente, wordt de regeling uitgekeerd.	Maand	Dezelfde maand
Algemene nabestaandenwet (Anw)	Keert uit op de 21e tot en met de 24e van de maand (betaalschema bekend)	Maand	Dezelfde maand
Anw-tegemoetkoming	Keert uit op de 21e tot en met de 24e van de maand (betaalschema bekend)	Maand	Dezelfde maand
Algemene Kinderbijslagwet (AKW)	1 ^e van de maand	Kwartaal	Na afloop kwartaal

Overzicht regelingen UWV

Naam Regeling	Uitbetaaldata	Betaalfrequentie	Betaling voor of achteraf
Ziekwet (ZW)	<p>Betaling vindt één keer per week achteraf plaats. Is bij de ziekmelding aangegeven dat de uitkering aan de werkgever moet worden betaald? De werkgever betaalt dan het loon door en verreken de Ziekwet-uitkering met het loon.</p> <p>Is een burger ziek geworden tijdens de WW-uitkering en krijgt hij/zij daarom nu een Ziekwet-uitkering? En was de eerste werkloosheidsdag op of na 1 juli 2015? Dan betaald het UWV de Ziekwet-uitkering maandelijks. Dit doet het UWV zodra de inkomsten over de voorgaande maand bekend zijn, maar uiterlijk de 20e van de maand.</p>	Week/maand	Achteraf
Wet arbeid en zorg (WAZO)	Meestal betaalt het UWV de zwangerschaps- en bevallingsuitkering aan werkgevers, die vervolgens loon uitkeren. Wanneer direct aan burgers wordt betaald dan ontvangt een burger iedere week een betaling. De uitkering is dan gelijk aan het dagloon.	Week	Uitkering aan werknemer per week, uitkering via werkgever per maand
Inkomensvoorziening Oudere Werklozen (IOW)	Elke maand achteraf. Dat betekent dat u de uitkering over bijvoorbeeld februari begin maart ontvangt. Op de eerste maandag van de maand.	Maand	Achteraf
Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA)	Keert uit op de 19e tot en met de 23e van de maand (betaalschema bekend)	Maand	In 2e helft maand met vastgestelde betaaldata
Wet op arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO)	Keert uit op de 19e tot en met de 23e van de maand (betaalschema bekend)	Maand	In 2e helft maand met vastgestelde betaaldata
Wet Werk en Arbeidsondersteuning Jonggehandicapten (Wajong)	Keert uit op de 19e tot en met de 23e van de maand (betaalschema bekend)	Maand	In 2e helft maand met vastgestelde betaaldata
Wajongtegemoetkoming	Keert uit op de 23 september	Jaar	Met uitkering in September
Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen (WAZ)	Keert uit op de 19e tot en met de 23e van de maand (betaalschema bekend)	Maand	In 2e helft maand met vastgestelde betaaldata
Wet werk en zekerheid (WWZ) (WW)	Is de WW-uitkering gestart op of na 1 juli 2015? Dan wordt de WW-uitkering na afloop van iedere kalendermaand betaald, nadat het UWV het formulier Inkomstenopgave heeft ontvangen. Is de WW-uitkering gestart voor 1 juli 2015? Dan wordt de WW-uitkering per 4 weken achteraf betaald. De betaling van de WW-uitkering vindt dus niet op een vaste dag per maand plaats. De 4-wekenperiode start na de eerste betaling.	Maand	Achteraf
Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering militairen (Wamil)	Keert uit op de 19e tot en met de 23e van de maand (betaalschema bekend)	Maand	In 2e helft maand met vastgestelde betaaldata

Overzicht inkomensregelingen DUO

Naam Regeling	Uitbetaaldata	Betaalfrequentie	Betaling voor of achteraf
Aanvullende beurs	Keert uit op de 22e tot en met de 24e (betaalschema bekend)	Maand	Achteraf
Tegemoetkoming en aanvullende toelage scholieren	Keert uit op de 22e tot en met de 24e (betaalschema bekend)	Maand	Achteraf
Tegemoetkoming voor het volgen van lerarenopleiding	Zodra de aanvraag is verwerkt, krijgt een burger van DUO een bericht. Binnen 2 weken na dat bericht ontvangt een burger het geld, in één keer	Éénmalig	Achteraf na toekenning
Tegemoetkoming deeltijders voortgezet onderwijs	Zodra de aanvraag is verwerkt, krijgt een burger van DUO een bericht. Binnen 2 weken na dat bericht ontvangt een burger het geld, in één keer	Éénmalig	Achteraf na toekenning

Overzicht inkomensregelingen gemeenten

Naam Regeling	Uitbetaaldata	Betaalfrequentie	Betaling voor of achteraf
Participatiewet (algemene bijstand)	Afhankelijk van gemeente	Maand	Achteraf
Participatiewet (bijzondere bijstand)	Afhankelijk van gemeente	Maand	Achteraf
Participatiewet (individuele inkomensvoetstuk)	Afhankelijk van aanvragen	Éénmalig	Achteraf
Besluit Bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)	Afhankelijk van gemeente	Maand	Achteraf
Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Afhankelijk van gemeente	Maand	Achteraf
Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Afhankelijk van gemeente	Maand	Achteraf

Vragenlijst webenquête

Vraag #	Vraag	Antwoordcategorie	Opmerking
1	Welk(e) van de onderstaande toeslagen en uitkeringen ontvangt u, of iemand in uw huishouden, dit jaar (2016)?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zorgtoeslag 2. Huurtoeslag 3. Kinderopvangtoeslag 4. Kindgebondenbudget 5. Bijstandsuitkering 6. Ww-uitkering 7. Aow-uitkering 8. Wajoguitkering 9. Ziektewetuitkering 10. WIA-uitkering 11. WAO-uitkering 12. WAZ-uitkering 13. Anders, namelijk 14. Geen van deze 	Deze vraag is aan alle respondenten voorgelegd.
2	<p>U gaf aan dat u, of iemand in uw huishouden, twee of meer uitkeringen en/of toeslagen ontvangt.</p> <p>Ontvangt u uw uitkeringen en toeslagen normaal gesproken allemaal op één en dezelfde dag in de maand, of ontvangt u deze op verschillende dagen?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ik ontvang deze doorgaans op één en dezelfde dag 2. Ik ontvang deze doorgaans op verschillende dagen 3. Weet niet 	Deze vraag is alleen voorgelegd wanneer is aangegeven dat iemand meer dan één toeslag of uitkering ontvangt.
3	Ervaart u wel eens problemen omdat u uw toeslagen en uitkeringen op verschillende dagen ontvangt?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ja, regelmatig 2. Ja, soms 3. Nee, (bijna) nooit 	Deze vraag is alleen voorgelegd wanneer is aangegeven dat toeslagen en uitkeringen op verschillende dagen worden ontvangen.
4	Welke problemen ervaart u omdat u uw uitkeringen en toeslagen op verschillende dagen ontvangt?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Geen goed overzicht van mijn financiën 2. Problemen met het op tijd betalen van rekeningen 3. Problemen om altijd boodschappen te kunnen doen 4. Anders, namelijk 	Deze vraag is alleen voorgelegd wanneer is aangegeven dat iemand soms of regelmatig problemen ervaart omdat toeslagen en uitkeringen op verschillende dagen worden ontvangen.
5	Ervaart u wel eens problemen met de uitbetalingsdag(en) van uw uitkering(en) en/of toeslag(en) omdat deze op een andere dag word(en) uitbetaald dan een eventuele andere hoofdkomstenbron?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ja, regelmatig 2. Ja, soms 3. Nee, (bijna) nooit 4. Ik heb geen andere inkomstenbron 	Deze vraag is aan iedereen voorgelegd die heeft aangegeven van minimaal één toeslag of uitkering gebruik te maken

Vragenlijst webenquête

6	Welke problemen ervaart u met de uitbetalingsdag(en) van uw uitkering(en) en/of toeslag(en) omdat deze op een andere dag worden uitbetaald dan een andere hoofdkomstenbron?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Geen goed overzicht van mijn financiën 2. Problemen met het op tijd betalen van rekeningen 3. Problemen om altijd boodschappen te kunnen doen 4. Anders, namelijk 	Deze vraag is alleen voorgelegd wanneer is aangegeven dat iemand regelmatig of soms problemen ervaart omdat toeslagen of uitkeringen op een andere datum dan de hoofdkomstenbron worden uitbetaald.
7	Ervaart u wel eens problemen met de uitbetalingsdag(en) van uw toeslag(en) en/of uitkering(en), omdat de uitbetalingsdag(en) is/zijn gewijzigd nadat u van (een) andere regeling(en) gebruik bent gaan maken?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ja, hier heb ik meerdere keren problemen door ervaren 2. Ja, hier heb ik een enkele keer problemen door ervaren 3. Nee, hier heb (nog) geen problemen mee ervaren 4. Niet van toepassing 9er is nooit iets gewijzigd in de regeling(en) waarvan ik gebruik maak 	Deze vraag is aan iedereen voorgelegd die heeft aangegeven van minimaal één toeslag of uitkering gebruik te maken
8	Welke problemen ervaart u met de uitbetalingsdag(en) van uw toeslag(en) en/of uitkering(en), omdat de uitbetalingsdag(en) is/zijn gewijzigd nadat u van (een) andere regeling(en) gebruik bent gaan maken?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Geen goed overzicht van mijn financiën 2. Problemen met het op tijd betalen van rekeningen 3. Problemen om altijd boodschappen te kunnen doen 4. Anders, namelijk 	Deze vraag is alleen voorgelegd wanneer is aangegeven dat iemand meerdere, of enkele keren problemen heeft ervaren met de uitbetalingsdag van toeslagen of uitkeringen omdat deze is gewijzigd.
9	Stel dat toeslagen en uitkeringen allemaal op dezelfde dag worden uitbetaald. In hoeverre vindt u dit een goed of een slecht idee?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een zeer goed idee 2. Een goed idee 3. Geen goed, maar ook geen slecht idee 4. Een slecht idee 5. Een zeer slecht idee 6. Weet niet 	Deze vraag is aan iedereen voorgelegd die heeft aangegeven van minimaal één toeslag of uitkering gebruik te maken
10	Waarom vindt u dit een (zeer) goed idee?	(Open vraag)	Deze vraag is alleen voorgelegd wanneer is aangegeven dat iemand harmoniseren een (zeer) goed idee vindt

Vragenlijst webenquête

11	Waarom vindt u dit een (zeer) slecht idee?	(Open vraag)	Deze vraag is alleen voorgelegd wanneer is aangegeven dat iemand harmoniseren een (zeer) slecht idee vindt
12	Denkt u dat de problemen waarvan u eerder aangaf deze te ervaren, opgelost zullen zijn wanneer uw verschillende toeslagen en uitkeringen op één en dezelfde dag worden uitgekeerd?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ja, volledig 2. Ja, deels 3. Nee 4. Weet niet 	Deze vraag is per aangegeven probleem uitgevraagd. Deze vraag is voorgelegd wanneer iemand heeft aangegeven een probleem te ervaren (vraag 4)
13	Verwacht u (nog andere) voordelen van het op één en dezelfde dag uitbetalen van de verschillende toeslagen en uitkeringen?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ja, namelijk (open vraag) 2. Nee 3. Weet niet 	Deze vraag is aan iedereen voorgelegd die heeft aangegeven van minimaal één toeslag of uitkering gebruik te maken
14	In welke mate verwacht u nadelen wanneer uitkeringen en toeslagen op één en dezelfde dag zouden worden uitbetaald?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zeker wel 2. Waarschijnlijk wel 3. Waarschijnlijk niet 4. Zeker niet 5. Weet niet 	Deze vraag is aan iedereen voorgelegd die heeft aangegeven van minimaal één toeslag of uitkering gebruik te maken
15	Welke (mogelijke) nadelen verwacht u dan?	(open vraag)	Deze vraag is alleen voorgelegd wanneer iemand heeft aangegeven zeker, of waarschijnlijk wel, nadelen te verwachten van harmonisatie betaaldata
16	Dit onderzoek voeren wij uit in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Naar aanleiding van dit onderzoek willen zij mogelijk vervolgonderzoek uitvoeren. Mogen wij eventueel telefonisch contact met u opnemen om u (anoniem) nog enkele aanvullende vragen aan u te stellen (maximaal 20 minuten)?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ja, ik geef toezegging om mijn telefoonnummer door te geven aan SZW 2. Nee, liever niet 	Deze vraag is aan iedereen voorgelegd die heeft aangegeven van minimaal één toeslag of uitkering gebruik te maken
17	Zou u bereid zijn om aanwezig te zijn tijdens een bijeenkomst met de Rijksoverheid, om uw mening te geven over dit onderwerp? Indien u hiermee instemt, geeft u toestemming om uw gegevens door te geven aan het ministerie van SZW, zodat zij u hiervoor kunnen uitnodigen.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ja 2. Nee, liever niet 	Deze vraag is aan iedereen voorgelegd die heeft aangegeven van minimaal één toeslag of uitkering gebruik te maken

Interviewlijst uitvoeringsorganisaties

Organisatie	Naam	Datum interview
Belastingdienst/ministerie van financiën	Marcel Homan	19-07-2016
Den Bosch (gemeente)	Peter Ruijters	25-07-2016
Divosa	Hidde Brink	18-07-2016
Divosa	Kim Kruisdijk	18-07-2016
DUO	Maurijn Keulen	11-07-2016
SVB	Marcel Tielen	14-07-2016
SVB	André Peursum	14-07-2016
SVB	Ton Faber	14-07-2016
SVB	Stephan Haas	14-07-2016
UWV	Maarten Dolfing	14-07-2016
Zelfstandig adviseur gemeenten	Anton Jansen	03-08-2016

Deelnemers klankbordgroep bijeenkomst

Organisatie	Naam
Belastingdienst/ministerie van financiën	Marcel Homan
CAK	Marcel Pellicaan
Divosa	Kim Kruisdijk
DUO	Ben van Lochem
SVB	Marcel Tielen
SZW	Rianne van Alphen
SZW	Roel Glasbeek
UWV	Maarten Dolfing

Bronnenlijst

Bron

Actal (2014). Advies regeldruk door inkomenskoppelingen en inkomensdrempels.

Belastingdienst (2016). Website

CBS (2016). Aantal gemeenten in 2016 daalt naar 390.

CBS (2015). Gebruik en samenloop van regelingen en voorzieningen per provincie, gemeente en wijk, 2012

CBS (2016). Gebruik en samenloop van regelingen en voorzieningen per provincie, gemeente en wijk, 2013

CBS (2015). Huishoudens; samenstelling, grootte, regio, 1 januari. 30 november 2015.

Deloitte (2014). 'Onderzoek naar regeldruk als gevolg van de koppeling van regelingen aan inkomen van de burger'.

DUO (2016). Website

Ministerie van SZW (2016). Inventarisatie digidoc (inventarisatie digidoc backup (002).xlsx)

Ministerie van SZW (2015). Kabinetsreactie Actal rapport Regeldruk als gevolg van koppeling van regelingen aan inkomen van de burger.

Ministerie van SZW (2016). Kerncijfers SZW – juni 2016.

Ministerie van SZW (2015). Projectplan verkenning harmonisatie betaaldata

SVB (2016). Website

TNS NIPO (2016). KPMG – Harmoniseren betaaldata

UWW (2016). Website

KPMG on social media

KPMG app

Disclaimer: Dit rapport is uitsluitend bestemd voor het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Het is niet bedoeld voor andere partijen buiten deze doelgroep, en het gebruik van dit rapport door andere partijen is dan ook voor eigen risico.

© 2016 KPMG Advisory N.V., ingeschreven bij het handelsregister in Nederland onder nummer 33263682, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ('KPMG International'), een Zwitserse entiteit. Alle rechten voorbehouden. De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken van KPMG International